



PTK



2022-03-29

## Parternas förslag om utbildningsutbud och validering med anledning av det nya huvudavtalet och omställningsstudiestödet

Överenskommelsen om trygghet, omställning och anställningsskydd tillsammans med de nya grundläggande omställnings- och kompetensstöden respektive omställningsstudiestödet, stärker Sveriges konkurrenskraft. Yrkesverksamma får vägledning om och kraftigt ökade möjligheter att finansiera studier som stärker deras framtida ställning på arbetsmarknaden. Arbetsgivare och samhälle får ökad tillgång till den kompetens som krävs för att framgångsrikt möta utmaningar som digitalisering, teknikutveckling, internationell konkurrens och klimat-omställning. Reformerna leder även till att fler yrkesverksamma ges ökade förutsättningar att arbeta längre upp i åldrarna, vilket underlättar för samhället att möta demografiska förändringar.

Men ska potentialen för reformerna nås behöver också utbildningssystemet under de närmaste åren reformeras och anpassas till yrkesverksammas behov och förutsättningar. Det förutsätter både att nödvändiga beslut tas av regering och riksdag i närtid och att frågan ges varaktig politisk prioritet.

Parterna för i denna promemoria fram förslag till politiska åtgärder. Förslagen är inte uttömmande utan fokuserar på de frågor parterna bedömer som mest angelägna att regering och riksdag fattar beslut om inför att reformerna träder i kraft.

## Parternas förslag angående högskolans utbildningsutbud

Att allt fler yrkesverksamma har en högskoleutbildning gör att högskolan blir ett naturligt val för kompetensutveckling och omställning. Parterna räknar därför med att en majoritet av de tjänstemän i privat sektor som söker omställningsstudiestöd kommer att efterfråga högskoleutbildning. Det innebär att efterfrågan på ett attraktivt, relevant och flexibelt utbud av kortare kurser för yrkesverksamma kommer att öka, liksom efterfrågan på ett mer flexibelt tillgängligt utbud av programutbildning som magister- och masterutbildningar inklusive olika yrkesexamina. Högskolan kommer att få en allt viktigare roll för livslångt lärande. Samtidigt finns väl kända brister i utbildningsutbudet och incitamenten och förutsättningarna för lärosätena att möta yrkesverksammas behov är bristfälliga. Parterna bedömer att det krävs förändringar och satsningar på både kort och lång sikt för att högskolan ska kunna möta efterfrågan från studerande med omställningsstudiestöd.

### **Tillsätt en ny offentlig utredning med uppdrag att reformera högskolans resurstilldelningssystem**

Det nuvarande resurstilldelningssystemet som snart är tre decennier gammalt ger universitet och högskolor alltför svaga incitament att möta yrkesverksammas behov av utbildning. Den stora vikten vid prestationsbaserad ersättning premierar traditionell campusförlagd heltidsutbildning framför mer flexibla utbildningar som deltidsutbildningar, fristående kurser eller distansutbildningar som är avgörande för att fler yrkesverksamma ska kunna utbilda sig. Resurstilldelningssystemet missgynnar även utvecklingen av innovativa utbildningar med mindre studentgrupper och ett mer osäkert söktryck. Utbildningar som ofta är avgörande för att högskolans utbildningsutbud ska förnyas och vara relevant i de områden där utvecklingen är som snabbast.

Regeringen bör snarast tillsätta en utredning om högskolans resurstilldelning med målsättningen att ett nytt system ska kunna tas i bruk när omställningsstudiestödet är fullt utbyggt 2026. En central del i utredningens uppdrag ska vara att skapa varaktiga och långsiktigt stabila förutsättningar för livslångt lärande och ett tillgängligt, relevant, flexibelt, digitaliserat och uppdaterat utbud för yrkesverksamma som utgår från näringslivets och den övriga arbetsmarknadens behov. Det livslånga lärandet behöver gå från att vara något som prioriteras först när det finns resurser över i systemet eller då det tillförs tillfälliga resurser till att vara ett eget permanent och betydande verksamhetsområde i högskolans uppdrag med tillhörande resurstilldelning och regelverk.

Representanter från arbetsmarknadens parter, däribland parterna bakom huvudavtalet som äger de stora omställningsorganisationerna, bör knytas till utredningen på lämpligt sätt. Detta då omställningsorganisationerna kommer ha en central roll för omställningsstudiestödet, i och med studie- och yrkesvägledning till sökande och yttranden till Centrala Studiestödsnämnden (CSN).

I uppdraget att utreda högskolans resurstilldelning bör det även ingå att ge förslag på resurs-sättning och uppföljning av samverkan mellan lärosäten och det omgivande samhället, inklusive näringsliv, arbetsliv och organisationer. Samverkan av god kvalitet ger förutsättningar för ett kontinuerligt informations- och kunskapsutbyte mellan lärosäten och näringsliv, vilket är en förutsättning för att skapa relevans i och rätt dimensionering av utbildning och en matchning mellan behov på arbetsmarknaden och utbildningsutbud. Sammantaget ger väl fungerande samverkan ett betydande bidrag till Sveriges innovations- och konkurrenskraft.

Redan i forsknings- och innovationspropositionen *2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft*, angav regeringen att samverkan skulle premieras ekonomiskt i den kommande utredningen av högskolans styrning och resurstilldelning. Fortfarande saknas dock politiska förslag som premierar god samverkan mellan högskolans utbildningsverksamhet och det omgivande samhället.

### **Inför snarast varaktiga öronmärkta resurser för utbildningar riktade till yrkesverksamma, utöver takbeloppet**

Även innan ett reformerat resurstilldelningssystem tagits i bruk behöver lärosätenas incitament att erbjuda utbildningar till yrkesverksamma förbättras. Det bör därför, fram till att ett nytt resurstilldelningssystem träder i kraft, införas permanenta öronmärkta resurser för ändamålet med en ersättningsmodell som kompenserar för den lägre prestationsgrad som är förknippad med mer flexibelt tillgängliga utbildningar.<sup>1</sup> Resurserna bör ges utöver befintligt takbelopp. Annars är risken att lärosäten som redan fyllt sina utbildningsplatser, ofta med yngre studenter på längre program inte kan få någon ekonomisk ersättning av staten om de också erbjuder utbildningar riktade till yrkesverksamma. Effekten är att många lärosäten, trots en vilja, avstår från att erbjuda vidareutbildning. För att lärosätena ska kunna planera sin verksamhet, utveckla utbildningar, göra investeringar och avsätta lärarresurser behöver resurserna vara varaktiga.

Erfarenheten visar också att det är det korta och mer flexibla utbudet som lärosätena skär ner på först i situationer när de snabbt behöver minska sina kostnader. Det ger inte hållbara förutsättningar att skapa ett relevant utbud med hög kvalitet och relevans för yrkesverksamma. En mycket kraftig minskning av det korta och flexibla utbudet skedde exempelvis efter finans-krisen när de tillfälliga resurser som tillförts högskolan under krisen drogs tillbaka. Eftersom lärosätena i stor utsträckning bundit upp resurserna på längre programutbildningar för de allt fler yngre som sökte sig till högskolan under krisen tvingades de att kraftigt minska utbudet av kurser. Regeringen behöver nu säkerställa att lärosätena efter den nuvarande krisen i stället ges goda förutsättningar att utöka det flexibla utbudet i takt med att omställningsstudiestödet byggs ut.

---

<sup>1</sup> Prestationsgraden är ett mått på genomströmning och visar hur många högskolepoäng som studenterna tagit av det antal poäng som de var registrerade för. (UKÅ Statistisk analys 2018-12-11/9).

## **Inför permanenta särskilda sökbara resurser för utveckling av vidareutbildning<sup>2</sup> vid sidan av den ordinarie resurstilldelningen**

Det höga kapacitetsutnyttjandet i högskolan och bristerna i resurstilldelningssystemet innebär att möjligheterna att sätta av resurser till mer genomgripande utveckling av vidareutbildningar för yrkesverksamma är begränsade. Med permanenta sökbara resurser vid sidan av den ordinarie resurstilldelningen, i syfte att utveckla och testa utbildningar för yrkesverksamma, kan högskolans förnyelse skyndas på.

KK-stiftelsens expertkompetensprogram är ett framgångsrikt exempel på hur utbildningar med hög relevans för yrkesverksamma och näringsliv kan tas fram och modellen kan tjäna som en förebild för en större nationell satsning med sökbara resurser.

Till skillnad från KK-stiftelsen som endast har möjlighet att ge stöd till de nya universiteten och högskolorna behöver resurser i en nationell satsning kunna ges till alla lärosäten. Det är nödvändigt då behoven av vidareutbildning i näringslivet inte kan tillgodoses av enbart några få utbildningsdominerade lärosäten. Den kunskap och de resurser som finns på mer forsknings-tunga lärosäten är exempelvis ofta avgörande för att kunna erbjuda vidareutbildning på avancerad nivå inom områden där teknikutvecklingen är särskilt snabb. Därtill behöver volymen i en nationell satsning kraftigt skalas upp jämfört med de medel som KK-stiftelsen beviljar.

För att stöd ska beviljas ska vissa förutsättningar vara uppfyllda:

- Innehållet ska utvecklas i nära samverkan mellan lärosäte och fler än ett företag, för att säkerställa att utbildningarna möter relevanta behov hos breda grupper yrkesverksamma och i branscher, snarare än hos enskilda företag.
- Utbildningarna ska bedrivas under flexibla former för att passa yrkesverksamma, med stora inslag av distansundervisning, och bestå av mindre moduler som kan läggas samman till kurser och examen.
- Utbildningarna ska vara avgiftsfria och gå att söka inom det ordinarie kursutbudet.

Ansökningarna bör bedömas med stöd av externa bedömare från bland annat arbetsliv och parter.

## **Ökad flexibilitet i antagningen till högre utbildning**

Det behövs en mer flexibel antagning om yrkesverksamma ska kunna vidareutbilda sig i takt med arbetsmarknadens förändrade krav. För att yrkesverksamma ska ha möjlighet att ta del av kursutbudet även mellan antagningstillfällen måste antagningssystemet förändras och bli mer flexibelt.<sup>3</sup>

---

<sup>2</sup> Begreppet vidareutbildning används här i bred bemärkelse. Med vidareutbildning innefattas såväl utbildning som syftar till fortbildning och vidareutbildning inom befintligt arbete som utbildning som syftar till omställning till nya arbeten och branscher eller till nya kompetenskrav på arbetsmarknaden som följer av exempelvis teknikutveckling.

<sup>3</sup> Parternas förslag omfattar inte frågor som rör behörighetskrav.

## Parternas förslag angående validering i högskolan

Den som studerar har enligt högskoleförordningen rätt att få sin reella kompetens prövad för tillgodoräknande i högskolan. Trots detta sker det i mycket låg utsträckning. Det beror bland annat på stora brister i finansieringen och regelverken kring validering. Många av dessa brister har adresserats i Valideringsdelegationens betänkanden, inte minst i delbetänkandet om högskolan SOU 2018:29 Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande som innehåller en rad förslag på nödvändiga åtgärder. Valideringsdelegationens förslag från SOU 2018:29 behöver genomföras under 2022 så att de kan tillämpas när omställningsstudiestödet tas i bruk. Detta är en förutsättning för att möjliggöra effektivare vidareutbildning och karriärbyten. Det är också viktigt för att kunskaper hos personer med utländsk utbildning i större utsträckning ska kunna tas tillvara i samband med fortsatta studier i Sverige.

### **Ge lärosätena resurser för tillgodoräknanden baserade på reell kompetens**

Det enskilt största hindret för validering för tillgodoräknande är att det sätt högskolan får resurser på missgynnar validering av reell kompetens. Lärosätena får ingen ersättning för att utföra validering och förlorar samtidigt ersättningen för de poäng och kurser som tillgodoräknas. Validering är därmed ekonomiskt lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och ur ett individperspektiv givet att den kvarvarande utbildningen kan ges sammanhållet, men en dubbel ekonomisk minuspost inom ramen för lärosätets egen ekonomi. Universitet och högskolor behöver få ersättning, utanför den ordinarie resurstilldelningen, för utförd validering som resulterar i ett tillgodoräknande. Antingen i enlighet med Valideringsdelegationens förslag eller på ett annat likvärdigt sätt.

Att det behövs särskilda resurser för validering för tillgodoräknande lyftes av lärosätena i remissvaren på SOU 2018:29 och i remissvaren på Ds 2021:18 om omställningsstudiestödet.

### **Gör det möjligt att tillgodoräkna reell kompetens inom uppdragsutbildning**

Att det inte är möjligt att tillgodoräkna reell kompetens inom uppdragsutbildning är ett hinder för effektiva insatser när företag eller omställningsorganisationer köper uppdragsutbildning i högskolan. Detta systemfel blir nu akut eftersom omställningsstudiestöd enligt Ds 2021:18 ska kunna ges vid validering även inom ramen för en uppdragsutbildning.

Staten gör dessutom sedan länge undantag för uppdragsutbildning som underlättar den offentliga kompetensförsörjningen, till exempel inom det statliga Lärarlyftet, vid fortbildning av rektorer och för anställda i Försvarmakten. Samma möjligheter bör gälla för uppdragsutbildning generellt, det vill säga även för uppdragsutbildning som finansieras av en arbetsgivare eller en omställningsorganisation i privat sektor.

Förslaget har ett närmast enhälligt stöd hos remissinsatserna, såväl samtliga myndigheter (med undantag för Universitets- och högskolerådet (UHR)) inklusive tillsynsmyndigheten Universitetskanslersämbetet (UKÄ), som de lärosäten som uttalat sig är positiva, liksom

arbetsmarknadens organisationer. Det räcker med att göra en ändring i förordningen om uppdragsutbildning.

### **Uppdatera högskoleförordningens föråldrade regleringar om tillgodoräknade av reell kompetens**

Bestämmelserna om tillgodoräknande av reell kompetens är föråldrade och lever vare sig upp till de överenskommelser om livslångt lärande och tillgodoräknande som Sverige ställt sig bakom i Europeiska unionen eller i Bolognaprocessen, det europeiska samarbetet för högre utbildning. Det bidrar till att lärosäten kan undandra sig sitt ansvar.

Förordningen behöver moderniseras, och det måste tydliggöras att tillgodoräknande ska medges om det inte finns väsentliga skillnader mellan de kunskaper och färdigheter som åberopas och målen för utbildningen.<sup>4</sup>

### **Ge Universitets- och högskolerådet i uppdrag att testa en modell med central ingång för förhandsbesked om tillgodoräknande av reell kompetens**

Ett stort hinder för yrkesverksamma som vill fylla på eller komplettera sin utbildning, är att bara den som är antagen och har påbörjat studier har rätt att få sin reella kompetens prövad och tillgodoräknad. För att yrkesverksamma ska ges möjlighet att redan innan de söker till en utbildning bedöma hur stor del av utbildningen de kan tillgodoräkna sig och därmed hur lång den förväntade studietiden kommer att bli, behövs en möjlighet till förhandsbesked. En modell där den enskilde i ett tidigt skede kan få besked om tillgodoräknande skulle underlätta för fler att ta steget till studier och är en viktig förutsättning för att högskoleutbildning ska fungera som en effektiv byggsten i det livslånga lärandet.

Av remissvaren framgår att ett större antal lärosäten ser behovet av en central ingång med möjlighet till förhandsbesked, men vissa lyfter att det återstår oklarheter. Parterna föreslår därför att Universitets- och högskolerådet ges i uppdrag av regeringen att bedriva ett pilotprojekt innan möjligheten införs permanent. Ett sådant projekt behöver tillsättas skyndsamt.

Den administrativa avgift som Valideringsdelegationen föreslog för att enbart seriöst menade ansökningar om förhandsbesked ska göras, skulle med fördel kunna finansieras av parternas omställningsorganisationer inom ramen för det nya huvudavtalet.

---

<sup>4</sup> För att resultatet av en validering ska uppfattas som legitimt krävs, på samma sätt som vid utbildning, att bedömningen görs med hög kvalitet och tillförlitlighet och att kraven för att nå en examen upprätthålls.

## **Ge UHR ett varaktigt uppdrag att stödja utvecklingen av validering i högskolan i instruktionen till myndigheten**

UHR bör ges ett varaktigt och långsiktigt uppdrag att främja lärosätenas arbete med tillgodoräknade av reell kompetens. Ett förslag som har starkt stöd av lärosätena. Idag saknar såväl UHR som UKÄ ett sådant uppdrag.

## **Ge UHR och UKÄ i uppdrag att utveckla ett administrativt systemstöd för validering**

För att på ett likvärdigt sätt kunna dokumentera, registrera och följa upp hur universitet och högskolor utför sitt uppdrag att validera och tillgodoräkna reell kompetens behöver lärosätena tillgång till ett administrativt systemstöd, vilket i idag saknas. Regeringen bör därför snarast ge UHR i uppdrag att i samråd med UKÄ och lärosätena utveckla de systemstöd som behövs för att relevant statistik ska kunna tas fram och för att det på sikt ska gå att skapa en gemensam sökbar databas för tillgodoräknade.

Parterna kan konstatera att regeringen fortsätter att ge UKÄ i uppdrag att följa upp lärosätenas arbete med validering för behörighet och tillgodoräknanden trots att myndigheten inte kan samla in tillförlitlig statistik över tillgodoräknanden av reell kompetens så länge lärosätena inte har tillgång till ett fungerande administrativt systemstöd. Därmed saknas också förutsättningar att följa upp och utvärdera lärosätenas arbete med validering. Detta framgår senast av UKÄ:s återrapportering till regeringen i Rapport 2021:32 *Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens*. I UHR:s återrapportering till regeringen, *Uppföljning av pilotverksamheten för bedömning av reell kompetens, (REKO)* i juni 2021, lyfts att en majoritet av lärosätena uttrycker att de saknar ett adekvat systemstöd.

## **Parternas förslag angående yrkeshögskolans utbildningsutbud**

Yrkeshögskolans utbildningar har med sin nära koppling till efterfrågan på arbetsmarknaden stor betydelse för att möta de behov som finns i målgruppen för omställningsstudiestöd. Redan idag är yrkeshögskoleutbildning tillsammans med högskoleutbildning den största utbildningsformen bland uppsagda tjänstemän som studerar med ekonomiskt stöd från Trygghetsrådet (TRR), det vill säga i samband med omställning. Parterna bedömer att yrkeshögskolan kommer att ha motsvarande betydelse för arbetare som är i omställning. För att ytterligare anpassa yrkeshögskolan till yrkesverksamma och till grupper som söker omställningsstudiestöd under pågående anställning krävs ytterligare förändringar i regelverk och resurstilldelning.

## **Utvidga successivt resurserna till kort YH-utbildning (kurser och kurspaket)**

De korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) som infördes 2020, och utvidgades under 2021, har mycket stor betydelse för att göra yrkeshögskolan mer tillgänglig för yrkesverksamma. Utbildningarna som kan vara 1 till 19 veckor (5-95 YH-poäng) bedrivs under flexibla former och har en särskild resurstilldelning, vilket krävs för att anordnare ska ges ekonomiska incitament att möta behov av kortare utbildning på arbetsmarknaden. Anordnare kan därtill använda särskilda behörighetskrav, som yrkeserfarenhet, vilket underlättar en anpassning av utbildningarna till yrkesverksamma.

Resurserna till kort YH-utbildning bör utvidgas successivt för att möta den ökade efterfrågan som kan antas bli effekten av att omställningsstudiestödet införs och byggs ut.

## **Gör det möjligt att använda kompetens från arbetslivet eller eftergymnasiala utbildningar som förkunskapskrav inom YH**

Utöver de korta kurser och kurspaket som införts behöver även yrkeshögskolans längre utbildningar i ökad utsträckning kunna möta yrkesverksammas behov av vidareutbildning på avancerad nivå. Det försvaras av att det endast får ställas andra förkunskapskrav än krav på kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program om det finns särskilda skäl, vilket är en alltför restriktiv reglering.

Anordnare i yrkeshögskolan bör kunna använda förkunskapskrav kopplade till arbetslivserfarenhet eller till eftergymnasial utbildning. Frågan lyfts i direktiven till den utredning om framtidens yrkeshögskola som tillsattes i oktober 2021

## **Inför en kvalificerad YH-examen som är kortare än två år (400yhp)**

Att en utbildning enbart kan leda till en kvalificerad YH-examen om den är minst två år (400 yhp) är ett hinder för att anordna utbildningar som startar på en högre nivå och som snabbare leder till en kvalificerad YH-examen för grupper som redan har avancerade kunskaper från en yrkeshögskoleutbildning eller högskoleutbildning eller som har tillägnat sig motsvarande kunskaper i arbetslivet. En mer effektiv utbildning mot en kvalificerad YH-examen behöver därför tillgängliggöras för denna grupp.

En kvalificerad YH-examen bör även kunna ges för utbildningar som är minst ett år (200 yhp), när utbildningen bygger vidare på särskilda förkunskaper på eftergymnasial nivå. Förkunskaperna ska kunna styrkas både genom bedömning av de sökandes tidigare utbildning och genom validering av reell kompetens.



## Parternas förslag angående validering i yrkeshögskolan

En väl fungerande validering av yrkesverksammas reella kompetens i yrkeshögskolan är, liksom i övriga utbildningsformer, en förutsättning för att möjliggöra effektivare vidareutbildning och karriärbyten. Validering gör det möjligt att både påbörja utbildning på rätt nivå och att förkorta utbildningstiden. Eftersom yrkeshögskolans utbildningar är utformade för att möta behov i arbetslivet bör möjligheterna att validera och tillgodoräkna kompetens som utvecklats i arbetslivet vara stora. Trots det sker det i låg utsträckning och det finns liksom i högskolan brister i resurstilldelningen som ger svaga incitament för anordnare att tillgodoräkna reell kompetens. Positiva erfarenheter finns emellertid från den pågående försöksverksamheten YH-flex, som bör tas tillvara för att yrkeshögskolan ska kunna möta ökad efterfrågan på validering.

### **Inför och skala upp ersättningsmodellen för YH-flex i yrkeshögskolans ordinarie verksamhet**

Myndigheten för yrkeshögskolan bedriver sedan en tid en försöksverksamhet med flexibel yrkeshögskoleutbildning, även kallad YH-flex, med syfte att studerande med gedigen yrkeserfarenhet ska ha möjlighet att nå examen på ett mer flexibelt och snabbare sätt, vilket också blir mer resurseffektivt. Projektet visar mycket goda preliminära resultat, där de studerande på YH-flex i genomsnitt har kunnat tillgodoräkna sig 60 procent av utbildningen och 8 av 10 tar examen tidigare än utbildningens ordinarie slutdatum. Givet att samma goda resultat kvarstår vid den slutliga utvärderingen bör den ersättningsmodell som utformats inom ramen för försöksverksamheten med YH-flex införas som en ordinarie del av yrkeshögskolan och skalas upp för att möta ökade behov av validering när omställningsstudiestödet införs.

## Parternas förslag angående vuxenutbildningens utbildningsutbud

Efterfrågan på kompetens som motsvarar gymnasial yrkesutbildning är mycket stor på arbetsmarknaden. Utbildningsutbudet behöver vara relevant för arbetstagare och arbetsgivare i hela landet. Vuxenutbildningen ska vara ett flexibelt och effektivt sätt att stärka individers ställning på arbetsmarknaden, både för individer som har och som saknar en gymnasieexamen. Vuxenutbildningen har i detta avseende en särskild roll för att fånga upp individer som är studieovana och har en svagare position på arbetsmarknaden. Att ha kompetens motsvarande minst en examen från en gymnasial yrkesutbildning är viktigt för att kunna ha en stark ställning på arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen har därtill en avgörande betydelse för yrkesverksamma som behöver läsa in behörighet till utbildningar på eftergymnasial nivå. För att ytterligare anpassa vuxenutbildningen till yrkesverksamma och till grupper som söker omställningsstudiestöd krävs ytterligare förändringar i inriktning, regelverk och resurstilldelning.

## **Säkerställ att utbudet inom vuxenutbildningens yrkeskurser dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov**

För att vuxenutbildningens roll i vidareutbildningen ska fungera krävs att arbetslivet involveras tidigt i processen och att arbetslivet kan påverka utbud och besluta om innehåll och utformning av yrkesutbildningen.

## **Utveckla och använd de yrkespaket som finns framtagna för vidareutbildning**

Det är viktigt att branscherna finns med i utvecklandet av befintliga, och i framtagandet av nya yrkespaket.

## **Samordna kommuners utbildningsinsatser regionalt**

Det är av betydelse att säkerställa att det finns fungerande regionala strukturer och att bygga vidare på de regionala samarbeten som finns för att säkra ett brett och relevant utbud av utbildning.

## **Utföraren av vuxenutbildning ska kunna vara en kommun, en fristående aktör eller en folkhögskola**

## **Parternas förslag angående validering i vuxenutbildningen**

Många yrkesarbetare saknar en formell utbildning. De är i behov av validering eller kompletterande utbildning för att behålla nuvarande arbete. Validering är också ett viktigt verktyg för att korta en individs väg till ett nytt jobb.

Idag finns cirka 100 olika branschvalideringsmodeller. Branschvalidering är validering av individers kompetens som genomförs i branschernas regi. I några fall är den integrerad med utbildningsväsendet, till exempel inom den kommunala vuxenutbildningen men ofta saknar den koppling till formell utbildning. Branschvalideringens legitimitet utgår från ett mandat från branschens verksamheter och företag och har ett nationellt erkännande.

Valideringen fokuserar på branschens krav på yrkeskompetens, det vill säga sådan kompetens som efterfrågas i arbetslivet och som gör individen anställningsbar inom ett kompetensområde eller i en yrkesroll.

## **Använd branschvalidering som redskap för att värdesätta kompetens**

Branschvalidering eller validering mot kunskapsmålen inom yrkespaketen med tillgång till eventuella kompletterande utbildningsinsatser ska vara ett naturligt inslag inom omställningssystemet.

## **Tillgången till analyser och prognoser om behovet av kompetens och utbildade inom olika utbildningsformer och inriktningar behöver samordnas**

Analyser och prognoser om kompetensbehov och behovet av utbildade inom olika utbildningsformer och inriktningar är grunden för en relevant dimensionering av utbildningar på kort och lång sikt. De är också viktiga för att individer ska kunna göra välinformerade val om sin framtid. De utgör även ett betydelsefullt underlag för den vägledning som såväl parternas omställningsorganisationer som den nya offentliga omställningsorganisationen ska ge till yrkesverksamma inom ramen för det grundläggande omställnings- och kompetensstödet. Tillgången till analyser och prognoser behöver samordnas och omfatta såväl nationell som regional nivå.

Mattias Dahl, Svenskt Näringsliv

Martin Wästfelt, PTK

Therese Guovelin, LO